

Phẩm 44: TƯỚNG BỐN ĐẠI

Hỏi: Tôi biết có pháp cứng này. Nay thấy vàng nóng thì chảy, nước lạnh thì đóng băng. Vàng này do cứng nên thuộc địa, do chảy nên thuộc thủy?

Đáp: Mỗi pháp đều có tự tướng riêng. Như pháp cứng nương cứng là địa chủng. Như ẩm ướt nương ẩm ướt là thủy chủng v.v...

Hỏi: Vàng cứng thì tiêu chảy, nước ướt thì băng cứng. Tại sao các đại không xả bỏ tự tướng? Như trong kinh dạy: Tướng bốn đại có thể thay đổi, người đạt được bốn đức tin thì chẳng thể được gì khác?

Đáp: Tôi chẳng cho cứng là chảy, cho ướt là cứng. Chỉ cứng làm nhân cho chảy, ướt làm nhân cho cứng. Vì vậy, không xả bỏ tự tướng.

Hỏi: Trong A-tỳ-đàm nói: Ướt là tướng nước, hoặc có người nói: Chảy là tướng nước. Trong kinh dạy: Thấm ướt là tướng nước. Cuối cùng thì điều này ai nói đúng?

Đáp: Chảy, ướt, thấm đều là tên khác của nước.

Hỏi: Chảy là hành nghiệp của nước, là pháp do mắt thấy được. Vậy nên là chảy chứ chẳng phải là ướt thấm?

Đáp: Vì nước thấm ướt, nên gọi là chảy, ẩm ướt nên chảy rút xuống. Vậy chảy tức là thấm ướt; mà ướt thấm cũng là tướng nước, chảy là nghiệp của nước.

Hỏi: Trong gió, nói là tướng nhẹ động, nhẹ khác động khác. Nhẹ là thuộc về của xúc nhập. Động là thuộc về của sắc nhập. Nay có thể cho hai pháp là gió chẳng?

Đáp: Nhẹ là tướng của gió. Động là nghiệp của gió. Tướng và nghiệp hợp lại mà nói.

Hỏi: Không có tướng động, các pháp luôn luôn diệt, nên không đến chỗ khác. Mà có đến nơi khác mới gọi là động. Đến, đi, động là cùng một nghĩa?

Đáp: Tôi chỉ dùng thế đế, nên nói là nghiệp, chứ chẳng phải đệ nhất nghĩa. Nhờ pháp nhẹ này mà nơi khác pháp sinh ra, được gọi là nghiệp, bấy giờ gọi là đi.

Hỏi: Nhẹ là tướng không quyết định. Vì sao? Vì tướng đối đãi nên có. Như vật nặng mười cân, so với vật nặng hai mươi cân, thì cho là nhẹ; còn đối với vật nặng năm cân, thì cho là nặng?

Đáp: Pháp nặng, pháp so lường, pháp do tâm v.v... cũng từ tướng đối đãi mà có. Ví như pháp có tướng đối đãi, nên có dài. Hoặc như pháp có tướng đối đãi, nên gọi là ngắn. Nói chung, tướng này, đều do tâm,

nên mới có tướng riêng biệt. Nếu pháp nhẹ, do đối đãi nhau, nên không có, thế thì các pháp này đáng lẽ cũng đều không mà đâu phải vậy! Vậy tướng đối đãi, chẳng phải là nhân chân thật. Với lại, nhẹ chẳng phải tướng đối đãi mà có, vì không thể cân được, nên mới có. Vật không thể cân lường, như gió trong túi phồng. Vậy nên, chẳng cần đối đãi mới có. Chỉ pháp nặng mới đối đãi nhau, vì không có vật nặng nào mà không cân được.

Hỏi: Nếu không thể cân lường được, thì gọi là nhẹ. Vậy thì, trừ nặng ra, còn các pháp sắc v.v... chẳng thể cân lường được, nên đều là nhẹ; mà không đúng như vậy. Vậy nên, những gì ông đã nói, chẳng phải là tướng nhẹ?

Đáp: Ý chúng tôi nói, là lia các sắc v.v... lại không có pháp gì khác, gọi là pháp sắc nặng; hoặc có các thứ từ tánh sinh có thể cân lường được; như cứng, không cứng; năng lực, không năng lực; mới cũ; mục chắc; tiêu, không tiêu; thô mềm... đều cũng chẳng lia sắc mà có tướng nặng. Cũng như thế, các sắc này nếu chúng thuộc địa, thủy thì có thể cân lường, nếu thuộc phong, hỏa thì không thể cân lường.

Hỏi: Pháp nặng không xa lia các sắc, vậy pháp nhẹ cũng không nên lia sắc mà có?

Đáp: Nhưng lia các sắc, không có riêng pháp nhẹ. Chỉ có các sắc hòa hợp là nhẹ.

Hỏi: Chẳng phải vậy. Muốn phân biệt nặng, nhẹ thì phải dùng thân căn. Vậy nên nặng nhẹ, chẳng phải là các sắc?

Đáp: Giống như phân biệt cứng v.v... hoặc do mắt, hoặc do tai... Vật cứng này không lia sắc, thì nhẹ nặng cũng như vậy. Tuy dùng thân căn, nhưng trong đó không có tướng gì khác. Vả lại, thân căn không xúc, không sinh khởi thân thức. Tướng nặng này tuy thân chưa xúc cũng có thể sinh khởi thức. Như vật, nặng tuy dùng vật gói ghém để xách cầm, nhưng cũng biết là vật nặng.

Hỏi: Chẳng phải lúc đó mới biết là tướng nặng?

Đáp: Như người mặc áo quần, tuy không chạm nhau, nhưng cũng biết có sức mạnh hay không. Nhẹ hay nặng cũng vậy. Vì sao? Vì từ các tiếp xúc, mà sinh ra sự biết nơi thân. Như do đề, hoặc bấm (ấn) mà biết cứng hay mềm. Hoặc từ cử động mà biết nhẹ, nặng. Hoặc chấp giữ mà biết mạnh, yếu. Hoặc do tiếp xúc mà biết lạnh, nóng. Hoặc do xoa vuốt mà biết trơn, rít. Hoặc do đề ấn mà biết cứng, mềm. Hoặc do cắt xé, hoặc do roi gậy mà sinh biết các thứ khác. Hoặc có loại tiếp xúc, thường ở trong thân, chẳng như lạnh nóng từ ngoài đến, nghĩa là khinh

an, mệt nhọc, chẳng mệt mỏi. Hoặc bị bệnh hay lạnh lặn, thân lạnh lẽ, thân chậm lụt, biếng nhác, nặng nề, mất đờ, tai điếc, đầu tê liệt, nhân nhó, rên rĩ, đói khát, no nề, thèm thường, chẳng muốn, mờ mịt, mỗi xúc sinh ra sự nhận biết khác nhau.

Hỏi: Nếu tướng nặng hay nhẹ, tức là các sắc v.v... thì làm sao ở trong các sắc ấy, dùng thân thức để duyên? Đáp: Chẳng phải trong các sắc v.v... đều dùng thân thức duyên, mà chỉ xúc trong đây dùng thân thức duyên, như cứng chẳng cứng v.v... tuy ở trong các sắc, nhưng hoặc nhờ mắt mà thấy biết được. Lại như cảm xúc khinh an v.v... các sắc v.v... cũng nhờ thân thức phân biệt. Việc này cũng như vậy.

Hỏi: Nếu nhẹ, nặng chỉ là xúc, thì có lỗi gì? Cần gì phải dùng sự phân biệt các sắc làm chi?

Đáp: Như người thế gian nói về lúa mới, lúa cũ. Tướng mới, cũ đáng ra phải khác sắc, mà thật ra chẳng phải vậy, chỉ các sắc mới sinh thì mới gọi là mới. Hoặc tướng mới này là tướng nặng của các sắc thì sao chẳng phải?

Hỏi: Nếu các sắc tức là cái nhẹ, nặng ấy, thì tướng nhẹ ở trong gió lửa, khi các sắc nhẹ nhiều nên gọi là gió, hoặc đốt lửa tức là gió?

Đáp: Tùy theo tướng nào nhiều, thì gọi là đại. Trong lửa cũng có tướng nóng nhẹ. Vì nóng nhiều, nên gọi là lửa, chứ chẳng phải lấy nhiều, nhẹ mà gọi là lửa, chỉ trong gió mới có nhẹ mà không có nóng. Thế nên, chỉ dùng nhẹ mà gọi tên. Chúng tôi không chỉ dùng nhẹ gọi là gió, nếu nhẹ có thể làm nhân cho động, thì gọi là gió. Như trong kinh dạy: Tướng nhẹ động gọi là gió, trong đó tướng nhẹ là gió, động là nghiệp của gió.

Hỏi: Gió hay làm sập lở núi. Nếu là vật nhẹ sao làm sập đổ được núi?

Đáp: Gió bão thì có sức mạnh, nó có thế lực như vậy. Có gió chỉ làm lay động cọng cỏ nhỏ, hoặc cũng có gió xô đổ núi non. Phải biết tác dụng (nghiệp) của gió là như vậy.

Hỏi: Nay các đại như địa v.v... đều là các sắc, hương, vị, xúc, không có sai khác chăng?

Đáp: Không nhất định được. Như trong địa có sắc, hương, vị, xúc, hoặc chỉ có sắc, xúc, như là vàng bạc v.v... Hoặc trong nước có sắc, hương, vị, xúc, hoặc chỉ có ba là sắc, vị, xúc. Hoặc trong lửa có sắc, hương, vị, xúc, hoặc chỉ có ba sắc, hương, xúc, hoặc chỉ có sắc và xúc. Trong gió hoặc có xúc không có hương, hoặc có cả hương, xúc. Vì vậy không quyết định.

Hỏi: Thế nào là xúc của gió?

Đáp: Đó là các xúc: lạnh, nóng, cứng, mềm. Tùy theo đại nối tiếp nhau, không rời nhau thì có thể biết, đó tức là đại xúc.

Hỏi: Như có thầy thuốc bảo: Gió có màu đen. Sự thật thế nào?

Đáp: Gió làm nhân cho màu đen. Như người bệnh gió, trong miệng có vị cay đắng, mà thầy thuốc này không nói trong gió có vị, tức gió làm nhân cho vị.

Hỏi: Hoặc có người nói: Gió là lạnh mà chẳng bảo là nhẹ. Sự thật là thế nào?

Đáp: Không có việc gọi lạnh là gió. Như băng tuyết có lạnh mà vẫn không gọi là gió. Lại như gió lạnh thì tên đã khác. Vì sao? Vì như gió nóng và gió chẳng lạnh chẳng nóng thì cũng gọi là gió. Thế nên, cần nương theo cái nhẹ mà gọi là gió. Với lại không sinh các pháp sắc xúc, nên gọi là gió, chứ chẳng phải lạnh là gió.

Hỏi: Nếu gió có sắc vị thì có lỗi gì?

Đáp: Sắc, vị trong gió không thể có được. Hoặc nói: Tuy có nhưng vì quá nhỏ, nên không chấp giữ được. Trong tâm cũng nên nhớ tướng phân biệt là có sắc vị, điều này không đúng. Chúng tôi chẳng nói trong nhân có quả. Vậy nên, nếu trong quả có thể được, thì không thể chắc rằng trong nhân trước đã có. Đấy gọi là thành lập bốn đại thật.

